

Česká a světová literatura do poloviny 19. století

MGR. N. POSSELOVÁ

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

K. H. Borovský

VY_32_INOVACE_06_1_16_CJ

Gymnázium, SOŠ a VOŠ
Ledeč nad Sázavou

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Životopisné údaje a charakteristika autora

3

- 1821–1856
- zakladatel moderní české žurnalistiky
- básník, satirik, politik
- vstoupil do kněžského semináře, vyloučen
- působil jako vychovatel (Rusko)
- pracoval jako novinář
- kritik vlády, církve
- dvakrát souzen, deportován do Brixenu
- po návratu podlomené zdraví, umírá

Zajímavosti

4

- pseudonym zvolil podle vesnice, v níž se narodil – Borová (dnes Havlíčkova Borová)
- studoval v Německém Brodě (dnes Havlíčkův Brod)
- jeho pohřeb se stal první veřejnou politickou demonstrací v době Bachova absolutismu
- B. Němcová položila na jeho rakev symbolickou trnovou korunu
- na jeho počest složil J. Hutka píseň Havlíčku, Havle

Dílo

5

- tvůrce epigramů (krátké satirické básně, které ústí v neočekávané odhalení a pointu)

Epigramy (kritika panovníka, šlechty, vlády, byrokracie, církve, nedostatků národního života)

- cyklus reportáží – **Obrazy z Rus**
- tři satirické skladby

**Tyrolské elegie, Král Lávra,
Křest svatého Vladimíra**

Tyrolské elegie

6

- autor zachycuje své zatčení a deportaci do Brixenu
- výsměch vládě a policii
- vyjadřuje smutek po vlasti a blízkých
- namířena proti absolutistickému systému za Bachova režimu

Ukázka

7

- Občan zvyklý na pořádek –
 - bylo to v prosinci –
 - především jsem si obul punčochy
 - v slavné asistenci.
 -
- Pak jsem teprve četl psaní –
 - však ho tuhle mám –
 - rozumíš-li ouřední němčině,
 - přečti si ho sám.
 -
- Bach mi píše jako doktor,
 - že mi nesvědčí
 - v Čechách zdraví, že prej potřebuju
 - změnu povětří.
 -
- Že je v Čechách tuze dušno,
 - horké výpary,
 - mnoho smradu po té oktrojírce,
 - holé nezdraví!
 -
- Že on tedy schválně pro mne
 - kočár sem poslal,
 - abych se hned na státní outraty
 - na cestu vydal.

Otázky a úkoly

8

- 1. Označ literární druh: lyrika – epika – drama.
- 2. Označ literární formu: próza – poezie.
- 3. Označ žánr: povídka – novela – román – báseň - romaneto – pohádka – pověst – óda.
- 4. Napiš hlavní myšlenku díla.
- 5. Kdo je hlavní postavou této skladby?
- 6. Z jaké části je ukázka?
- 7. Jakou událost zde autor popisuje?
- 8. Kam Borovský odcestoval?
- 9. Koho má autor na mysli ve verších:
„Že **on** tedy schválně pro mne kočár sem poslal, ...“?
- 10. Vypiš z ukázky nespisovné výrazy.
- 11. Vysvětli podtržené výrazy.
- 12. Vypiš části textu, ve kterých se jedná o ironii.
- 13. Zařaď dílo do literárněhistorického kontextu.

Použitá literatura

- HAVLÍČEK BOROVSÝ, Karel. *Vojna s hloupostí a zlobou*. Praha: Mladá fronta, 1981.
- DOLEJŠÍ, Pavel. *Školní slovník českých spisovatelů: 331 českých spisovatelů od počátku písemnictví do současnosti*. 3. vyd. Humpolec: Pavel Dolejší - nakladatelství a vydavatelství, 287 s. ISBN 80-864-8028-3.
- *Čeští spisovatelé 20. století*. 1. vyd. Československý spisovatel, 1985, 830 s.
- POLÁŠKOVÁ, Taťána, Ivana DOROVSKÁ a Yvonne KONEČNÁ. *Literatura pro 2. ročník středních škol*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, 2009. ISBN 978-80-7358-131-2.